

Husebø ligg på eit relativt flatt moreneflak ca 20 moh. på vestsida av Husebøvågen. I vest ligg Storafjellet (90 moh.) og på austsida av vågen ligg eit høgdedrag (omkring 50 moh.). I nord grensar Husebø til Mangersfjorden og i sør til gardsbruka på Sætre og Brotshaug. Husebøvegen ligg sentralt i bygda, og det er langs denne ein finn storparten av busetnaden.

Gardsbruka her er små, og fiske var lenge ei viktig attåtning. Kulturlandskapet og bygningsmiljøa på Husebø er eit framifrå døme på det landskapet tusener av års landbruksdrift og fiske har vidareført til oss som lever i dag. Mange av tuna er bevart meir eller mindre i den form dei fekk etter utskiftinga på 1800-talet, og her er mange fine døme på naust, sjøbuer, lemstover og landbruksbygg. Påbygg, nybygg og endringar er med på å formidle vestlandsbondens tilpassningsdyktigheit og evne til å omstilla seg, og her er mange gode dømer på korleis bygg og tun har endra seg i takt med dei strukturelle endringane landbruket har gjennomgått i moderne tid.

Husebø er eit særst godt døme på eit levande kulturlandskap som framleis er i god stand, og ligg i «kjerneområde landbruk og kulturlandskap» kartsett i temakart for Meland kommunes kommuneplan 2015-2026. Det har fokus på bevaring i lang tid, og fleire kartleggingsarbeid har vore gjennomført. Husebø var på 1990-talet satsingsområde for bevaring av kulturlandskap i Meland, og Husebøvågen med omkringliggende område sto på fysteplass på Meland kommune si prioriteringsliste for bevaring av kulturlandskap. Husebø er også omtala i «Telamplan for landbruk, differensiering av landbruksareala i Meland kommune», 2005. Her er Husebø omtala som eit ope og flott kulturlandskap med inntakt tunstruktur. Opplevinga av kulturlandskapsverdi er verdsett til «høg», som er høgast mogeleg verdi. Over fleire år har fleire fange grunneigarar gjort eit godt bevarings og utbetningsarbeid i privat regi, og med stønad frå kultur- og landbrukskontoret i kommunen.

Foto: Døme på lokal byggeskikk, gardstun emd lemstove i kulturlandskap på Husebø. Kjelde: Naturhistorisk vegbok 2004

Byggeskikk på Husebø

Den tradisjonelle vestnorske lemstova (også kalla vestlandshus) er klart dominerande som byggeskikk på Husebø. I ein radius av 300 meter i krysset midt på Husebø ligg det om lag 10 lemstover som er meir eller mindre godt bevart. Denne hustype var svært utbreid i vår region fram til

1900-talet. Eit typisk leinstove er avlang i grunnflata, ca 6x12m, med liggande kvit kledning og saltak tekka med skifer eller torv. Plassering har ofte vore vurdert utifrå dominerande vindretningar, noko ein tydeleg kan sjå i området på Husebø, kor dei fleste husa ligg med kortsidene mot nord og sør.

Tomta markert i gult med omkringliggende busetnd sett frå Husebøvegen. Foto: Sinus Infra

Vurdering av ny bustads utforming

Plan og bygningslovas § 29-2. omhandlar visuelle kvalitetar. Der heiter det at «Ethvert tiltak etter kapittel 20 skal prosjekteres og utføres slik at det etter kommunens skjønn innehar gode visuelle kvalitetar både i seg selv og i forhold til dets funksjon og dets bygde og naturlige omgivelser og plassering.

Ved søknad om oppføring av ny bustad i kulturmiljøet på Husebø må difor **må difor byggets visuelle kvalitet i forhold til dets bygde og naturlige omgivelser og plassering særleg vektleggast**. Det handlar om omkringliggende busetnad, naturgitte omgjeve, arealformål (LNF) og plassering.

Tomtas plassering gjer at bygget vil inngå i eit alt etablert bygnadsmiljø, samt at det vil vera synleg både frå fjorden og omkringliggende fjelltoppar og høgdedrag. Ein må difor vurderer både byggets nærverknad og fjernverknad. Det er ynskjeleg at kvar enkelt bygning inngår i ein heilskap, både når det gjeld nabobygningar og det omkringliggende landskapet.

Med si kvadratiske form, pultak, og fallretning på dette, fasadefarge og utforming av detaljar som vindauga bryt det skisserte våningshuset i stil med det meste som eksisterar av byggeskikk på staden. Etter det ein kan sjå er det ikkje gjort nokre grep i val av utforming i form av å skapa ein dialog eller harmoni med omkringliggende bygg. I ein radius av 50 meter frå tomta ligg det fire bygg, to hus og to løer. I dei viste teikningane er det vanskeleg å sjå at ein har freista å tilpassa seg desse omgjevningane på noko vis. Byggets utforming markerer såleis eit brot med nærområdet uttrykksform når det gjeld hus og driftsbygningar, utan at det bringer nye visuelle kvalitetar til området. Bygget vil kunne oppfattast som eit visuelt framandelement.

Byggeskikk er ikkje statisk, og endrar seg i takt med behov og moter. Estetiske preferansar er også ulike, og følgjer ulike moter. Avvikande utforming kan gje positiv variasjon og føre til ein betre heilskap i omgjevnadane. Slik bygget no er skissert kan ein ikkje sjå at det tilfører staden nye visuelle kvalitetar. Med lange rette fasadar, stor kvadratisk grunnflate og tilnærma flatt tak framstår arkitekturen i tiltaket som svært svak visuell kvalitet som ikkje er tilpassa sine omgjevnader.

Søker begrunnar sitt val av utforming med at dei ynskjer eit arealeffektivt og funksjonelt hus på eit plan med livsløpstandard. Dette er ikkje eit unikt ynske når ein skal oppføre ein ny bustad. ~~Plan og bygningslova/teknisk forskrift stiller alt strenge krav til universell utforming, og dette er realiserbart utan at det vert bustadens dominerande formuttrykk.~~

Klimatisk tilpasning

Nytt våningshus er plassert på eit høgdedrag nord for eksisterande våningshus, med utsyn mot Mangersfjorden i nord. Me reagerar på at ein har valgt og legga husets langside direkte opp mot stadens dominerande vindretning. Pultaket har også helning mot sør, slik at byggets høgaste punkt vil stå ubeskytta mot nordavêret. Klimaprognoser tilseier betrakteleg meir vind og regn samt hyppigare og kraftigare stormar i framtida. Det virkar ikkje som det er teke omsyn til dette korkje når ein har vurdert plassering på tomte eller utforming av bygget

Fjernvirkning

Tomta markert med raud sirkel på flyfoto. Kjelde: Nordhordlandskart.no

Tomta markert med raud sirkel på flyfoto. Kjelde: Nordhordlandskart.no

Døme på moderne tilpasning, tilbygg til leinstove i Alvøen, Bergen. Foto: Gidske Stark

Prosjektert lemstove 2015. Foto: Arild Eriksen

Osterøy Museum. Kvadratisk bygg med stor grunnflate på eit plan, utforming tilpassa omgjevnadane. Foto: Bygdanytt

Fasade mot øst 1 : 100

Snitteikning, dømme på kvadratisk bygg med stor grunnflate og saltak